

KU M P E L

6-10 LAT

DLA POLONII

E-MAGAZYN DLA DZIECI POLONIJNYCH Z CAŁEGO ŚWIATA

WYDANIE 3/2021

W ŚWIECIE LEKTUR:

„Jak to ze Inem było”

CZYTAM I WIEM: Góry w Polsce

PODRÓŻUJĘ PO POLSCE:

Niedaleko Torunia...

SPRAWDZAM SIĘ:

Kto mieszka w Polsce?

POZNAJEMY SIĘ: Aleksander z Belgii

JEST TAKA SZKOŁA:

EduGandawa – pierwsza polonijna
szkoła w Gandawie

KONKURSY I AKCJE dla polonijnych
dzieci i ich rodziców

KARTA SŁAWNYCH POLAKÓW:

Stanisław Lem – obchodziliśmy
100. rocznicę jego urodzin!

BO POLSKA

jest SUPER!

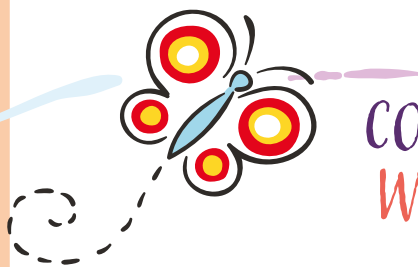
Cześć!

Przed Wami trzeci numer „Kumpla dla Polonii”. Tym razem będzie sporo o zwierzętach, które mieszkają w Polsce. Lubicie zwierzaki, prawda?! Dlatego z ich pomocą będziemy uczyć się języka polskiego. 😊 Odwiedzimy kilka niezwykłych miejsc, na przykład Biskupin i Muzeum Kolei Wąskotorowej w polskiej Wenecji. Zdobędziemy górskie szczyty w Polsce, wykonamy jeża z papieru i pośmiejemy się, wypowiadając polskie łamańce językowe.

Nie zabraknie też Was, polonijnych dzieci i szkół polskich. Poznajcie Aleksandra z Belgii, który ma mnóstwo pasji, i polską szkołę EduGandawa, w której dzieci mają naprawdę ciekawe zajęcia. Piszemy też o konkursach i akcjach, w których możecie wziąć udział.

Zapraszamy też na nasze konta na Facebooku i Instagramie. Piszcie do nas. Opowiedzcie nam o sobie, swojej szkole, napiszcie nam, co ciekawego się u Was dzieje. Czekamy na Wasze maile!

Zapraszam do czytania,
Agnieszka Wyganowska
redaktor naczelna
„Kumpel dla Polonii”

CO ZNAJDZIESZ W NUMERZE?

- s. 4 **PODRÓŻUJĘ PO POLSCE:** Niedaleko Torunia...
- s. 6 **WŚWIECIE LEKTUR:** „Jak to ze Inem było”
- s. 10 **MÓWIĘ PO POLSKU:** Ptasie powiedzonka
- s. 12 **LICZĘ PO POLSKU:** Pierwszy, drugi, trzeci, a może dziesiąty...
- s. 14 **POŚMIJMY SIĘ:** Rozgadane zwierzaki 😊
- s. 16 **CZYTAMI WIEM:** Góry w Polsce
- s. 18 **SPRAWDZAM SIĘ:** Kto mieszka w Polsce?
- s. 22 **WIEM WIĘCEJ O POLSCE:** Polskie wojsko
- s. 26 **ENCYKLOPEDIA POLSKI:** Narodowy Dzień Zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego
- s. 28 **MOJE MALOWANKI:** Moje liczby
- s. 30 **DOBRE POLSKIE KSIĄŻKI:** Warto przeczytać!
- s. 32 **WIEM, JAK TO ZROBIĆ:** Jeż z papieru
- s. 34 **POZNAJEMY SIĘ:** Aleksander z Belgii
- s. 36 **JEST TAKA SZKOŁA:** EduGandawa – pierwsza polonijna szkoła w Gandawie
- s. 38 **KONKURSY I AKCJE** dla polonijnych dzieci i ich rodziców
- s. 39 **KARTA SŁAWNYCH POLAKÓW:** Stanisław Lem – w tym roku obchodziliśmy 100. rocznicę jego urodzin!
- s. 40 **ĆWICZĘ JĘZYK... POLSKI!** Spróbuj wypowiedzieć te łamańce językowe

ZAPRASZAMY WAS DO TWORZENIA E-MAGAZYNU „KUMPEL DLA POLONII”! DZIECI I DOROŚŁYCH, OCZYWIŚCIE! 😊

UWAGA!

- 😊 Dzieci mogą pokazać się na łamach naszego e-magazynu – wystarczy przysłać zdjęcia i opowiedzieć o sobie i swoich pasjach. Więcej na s. 34.
- 😊 Szkoły zapraszamy również! Opowiedzcie nam, co ciekawego się u Was dzieje, jaka jest Wasza szkoła.
- 😊 Jeśli planujecie duże wydarzenie lub konkurs dla polonijnych dzieci i młodzieży, przekażcie nam informacje – pomożemy dotrzeć do szerszego grona odbiorców.

Nasz e-mail: redakcja@kumpel.com.pl

Jeśli masz starsze rodzeństwo, powiedz mu o „Cogito dla Polonii”. To pismo dla młodzieży polonijnej z całego świata. Reportaże, ciekawe rozmowy, informacje o Polsce, a także materiały edukacyjne, które pomogą przygotować się do szkoły – wszystko znajdziecie w tym e-magazynie. Na łamach pisma można też pokazać swoją twórczość albo opowiedzieć o sobie i swojej szkole. Zapraszamy 😊

KUMPEL
DLA POLONII

POLSKIE BRACTWO
KAWALERÓW GUTENBERGA

E-magazyn „Kumpel dla Polonii” tworzą

Koordynator projektu:
prof. dr hab. Dariusz Kuźmina

Redaktor naczelna:
Agnieszka Wyganowska

Skład i łamanie graficzne:
IlustraDorka Dorota Domagała

Okładka: Veronika Zelenina/Shutterstock.com

Zdjęcia: Shutterstock.com, domena publiczna/Wiki-
media Commons

Adres redakcji:

e-mail: redakcja@kumpel.com.pl
ul. Zagójska 7, lok. 5
04-160 Warszawa

Dystrybucja:

Polonijna Biblioteka Cyfrowa

Wydawca:

Polskie Bractwo Kawalerów Gutenberga
ul. Marywilska 34E
03-228 Warszawa

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2021.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

NIEDALEKO TORUNIA

W okolicach Torunia jest mnóstwo ciekawych miejsc do zobaczenia. Zapraszamy na niezwykłą wycieczkę.

GOLUB-DOBRZYŃ

Usadowiony na wzgórzu zamek widać już z daleka. Ceglane mury, wzniesione ponad 700 lat temu, mają nawet dwa metry grubości.

Anna Wazówna była córką króla Szwecji Karola IX i siostrą polskiego króla Zygmunta Wazy. Mieszkała między innymi w zamku w Golubiu. Wszyscy ją tutaj lubili, bo była dobra i troszczyła się o poddanych. Zmarła nagle i do

dziś nie wiadomo z jakiego powodu. Wciąż jednak opiekuje się swoim zamkiem – powraca tu pod postacią Białej Damy. Ale to dobry duch! Podobno spełnia się każde życzenie wyszeptane w sypialni królowej.

Są tu również strome schody, którymi wjeżdżali konni rycerze. Wchodząc nimi, pod żadnym pozorem nie obejrzyj się za siebie. Kto to zrobi, może nagle... zarzeć.

WENECJA

Jest również w Polsce! To wieś między jeziorami Weneckim, Skrzyńki i Biskupińskim. Znajduje się tu Muzeum Kolei Wąskotorowej. Zobaczysz kolorowe, zadbane lokomotywy z przypominającymi wielkie oczy światłami. Obejrzyj też drezyny, szlabany i okrągłą zwrotnicę. Stare lampy, torby konduktorskie, mundury kolejarzy – mnóstwo tu ciekawych przedmiotów.

Niedaleko muzeum znajdują się też ruiny średniowiecznego zamku okrutnego Mikołaja Nałęczca, zwanego Diabłem Weneckim. Też warto zobaczyć!

BISKUPIN

To osada obronna. Została wybudowana na niewielkiej wyspie na jeziorze. Powstała około 2700 lat temu. Z łądem łączył ją drewniany most. Gród był otoczony wałem z drewna i ziemi i drewnianymi palami, które miały chronić przed falami, a zimą przed krą. Do osady można było dostać się przez potężną bramę, przy której znajdowała się specjalna wieża strażnicza.

Dzisiaj również możesz odwiedzić osadę, a przy okazji dowiedzieć się, jak kiedyś żyli ludzie. Zobaczysz rekonstrukcję wału obronnego, falochronu, bramy, ulic i budynków mieszkalnych.

Osada zamieszkiwana była przez około 1000 osób. Znajdowało się tu 106 domów, ułożonych w 13 rzędach, rozdzielonych ulicami wyłożonymi drewnem. Domostwa otaczała jeszcze okrężna ulica. Jak wyglądały domy? Nie miały okien! Światło wpadało tylko przez drzwi. Chaty były bardzo długie i podzielone na pomieszczenia. W każdym z takich pomieszczeń mieszkała jedna rodzina.

„Jak to ze lnem było”

Na podstawie bajki Marii Konopnickiej opowiada Ola Pryczkowska.

Dawno temu żył sobie bardzo smutny król. Dlaczego był smutny? Ponieważ w jego królestwie nie było złota, za które ubodzy poddani mogliby kupić materiał na ubrania. Pewnego dnia król zwierzył się ze swojego zmartwienia staremu kupcowi. Ten postanowił pomóc monarsze. Dał mu nasiona pewnej rośliny, która zamieniała się w złoto. Od tej pory król przestał się smucić i osobiście pilnował, by rośliny wysiane z nasion dobrze rosły. Obserwował zielone pędy, niebieskie kwiatki i nasiona, co się z nich zrodziły. Jednak żadna roślina nie zamieniła się w złoto. Rozzłoszczony król kazał odszukać kupca, a rośliny wyrwać z ziemi, zbić kijami i wrzucić do wody. Pachołkowie wykonali rozkaz, a ze złości jeszcze rzucali w zielsko kamieniami, tak że usypał się nad nim spory kopiec.

Minęło trochę czasu. Król wybrał się na spacer i zobaczył kamienną górkę. Kiedy się dowiedział, co się pod nią znajduje, rozgniewał się nie na żarty. Wydał nowy rozkaz, aby wynieść rośliny hen daleko, aby ich więcej nie oglądać. Pachołkowie cisnęli zielsko pod lasem i poszli do domów.

Jak to w bajkach bywa, król znowu natknął się na rośliny, a ze złości kazał je jeszcze raz obić tak, żeby z nich paździerze leciały. Pachołkowie wykonali rozkaz. Potem rzucili łodygi na rozstaje, gdzie suszyły je słońce i wiatr. Od tego czasu coś złego zaczęło się dziać w królestwie. Król wystraszył się, że to z winy roślin, więc znowu kazał je zbić i spalić. Kiedy pachołkowie już mieli rozpalać ogień, pojawił się ów

TWÓJ SŁOWNICZEK

PACHOLEK – tak kiedyś nazywano człowieka, który wykonywał za kogoś różne prace.

PAŹDZIERZE – zdrewniałe części roślin, oddzielone od ich włókien.

PŁÓTNO – tkanina lniana, czyli taki materiał, z którego na przykład szyje się ubrania.

PRZĄŚĆ – robić nici z włókna.

PRZĘDZA – nitka skręcona z włókien, służąca do wyrobu tkanin.

ROZSTAJ – miejsce, w którym rozchodzą się drogi.

TKAĆ – sporządzać tkaninę, robić ją z nitek.

stary kupiec, co oszukał króla. Władca był na niego bardzo zły, więc skazał go na więzienie. Kupiec nie protestował, ale poprosił, by razem z nim zamknąć łodygi roślin.

Minęły dwa miesiące. Na zamku panowała wielka radość z powodu ślubu królewskiej córki. Wówczas kupiec wręczył królowi prezent ślubny dla królowej – piękny kawałek płótna. Monarcha nie mógł się nadziwić, skąd się ono wzięło. Kupiec wytłumaczył mu, że utkała je piękna córka dozorczy więzienia, Rózia. Utkła to płótno z nici, a nici uprządała z włókien rośliny – tej, którą starzec miał w więzieniu. A roślina ta nazywała się lnem...

Od tej pory ubodzy poddani króla uprawiali len na swoich polach, potem bili go, moczyli w wodzie, znowu bili, suszyli w słońcu i jeszcze raz bili, by w końcu zrobić z niego przędzę i tkać materiał na piękne koszule. Len stał się dla nich tak cenny, jak dla bogaczy cenne było złoto.

Sprawdź, co zapamiętałeś z lektury!

1. Nasiona lnu król dostał od

- a) jednego z pachotków.
- b) starego kupca.
- c) Rózi.

2. Len miał kwiatki koloru

- a) niebieskiego.
- b) żółtego.
- c) fioletowego.

3. Gdy król zobaczył len pod stertą kamieni, kazał

- a) zbić go i zostawić w wodzie.
- b) zbić go i wywieźć daleko, aby go więcej nie oglądać.
- c) zbić go i spalić.

4. Piękne płótno

- a) utkała kobieta, która znalazła len pod lasem.
- b) utkał kupiec, kiedy przebywał w więzieniu.
- c) utkała córka dozorczy więzienia.

Zadanie 1.

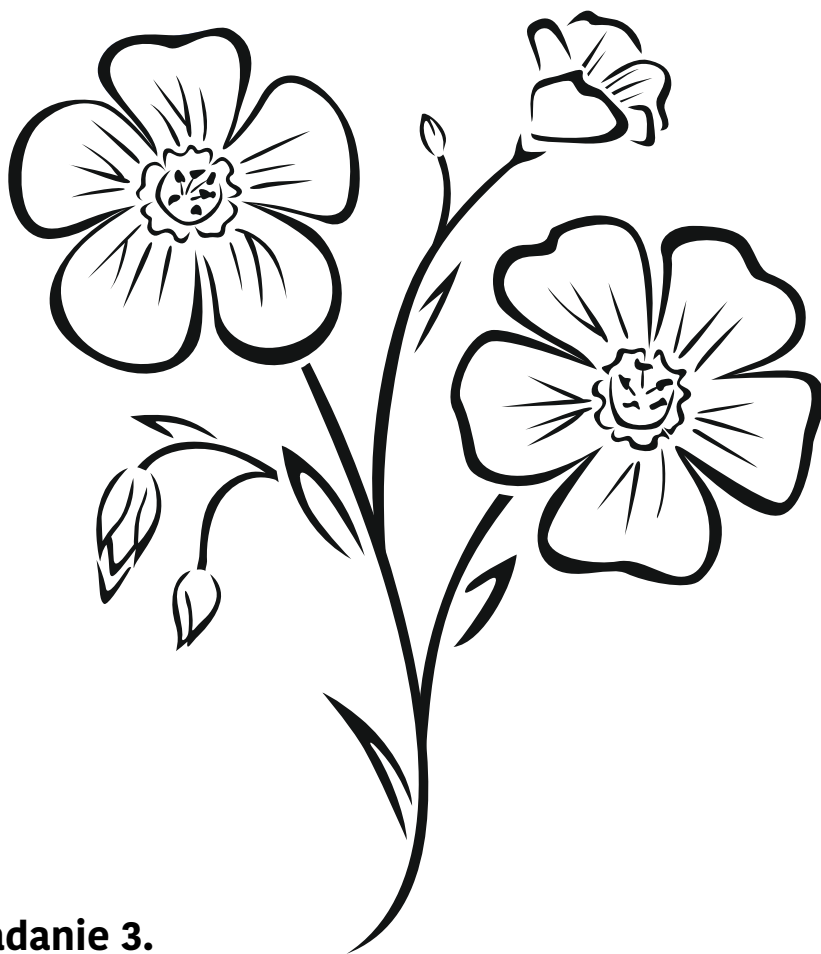
Wykreśl wszystkie litery A i odczytaj hasło.

A C A E A N A N A Y A L A E A N A

Zadanie 2.

Pokoloruj kwiatki lnu.
Pamiętaj, by miały odpowiedni kolor.

Zadanie 3.

Pokoloruj literkę „ó” w każdym wyrazie. Zapamiętaj te wyrazy.

króól

króólestwo

góóorka

cóórka

plóótno

Róózia

włóókno

Zadanie 4.

Wpisz odpowiednie litery w kratki. Odczytasz wtedy, gdzie urodziła się Maria Konopnicka.

To tutaj znajduje się pomnik pisarki, a w jego pobliżu stoją dwa krasnoludki – Król Błystek i Kocie Oczko.

W K S I U A K

W

□ □ □ □ □ □ □

Zadanie 5.

Dlaczego przy pomniku Marii Konopnickiej znajdują się krasnoludki? To bohaterowie jej baśni. Jaki nosi tytuł? Odczytaj zaszyfrowane hasło, a dowiesz się.

A	C	D	E	H	I	K	L	M	N	O	R	S	T	U	Y

Hasło:

”
Odpowiedzi: 1. CENNY LEN. 2. Kwiatki powinny mieć kolor niebieski. 4. Suwałki. 5. „O krasnoludkach i sierotce Marysi”.

PTASIE POWIEDZONKA

JEDNA JASKÓŁKA NIE CZYNI WIOSNY

To powiedzonko pochodzi ze starożytnej bajki. Otóż pewien młodzieniec bardzo lubił się bawić. W ogóle nie myślał o przyszłości. Bawił się tak długo, aż stracił cały swój majątek. Został mu zaledwie stary płaszcz.

Wtedy ujrzał jaskółkę – pomyślał, że idzie wiosna i cieplejsze dni, więc i płaszcz sprzedał. Niestety, kilka dni później nadeszły siarczyste mrozy i okazało się, że na wiosnę trzeba jeszcze poczekać. Pamiętaj więc – jedna jaskółka nie czyni wiosny!

DUMNY JAK PAW

Paw to piękny ptak.
Ale wygląda jakby zadzierał
nosa, prawda? Dlatego
właśnie o kimś, kto się
wywyższa, mówimy, że jest
dumny jak paw.

RANNY PTASZEK

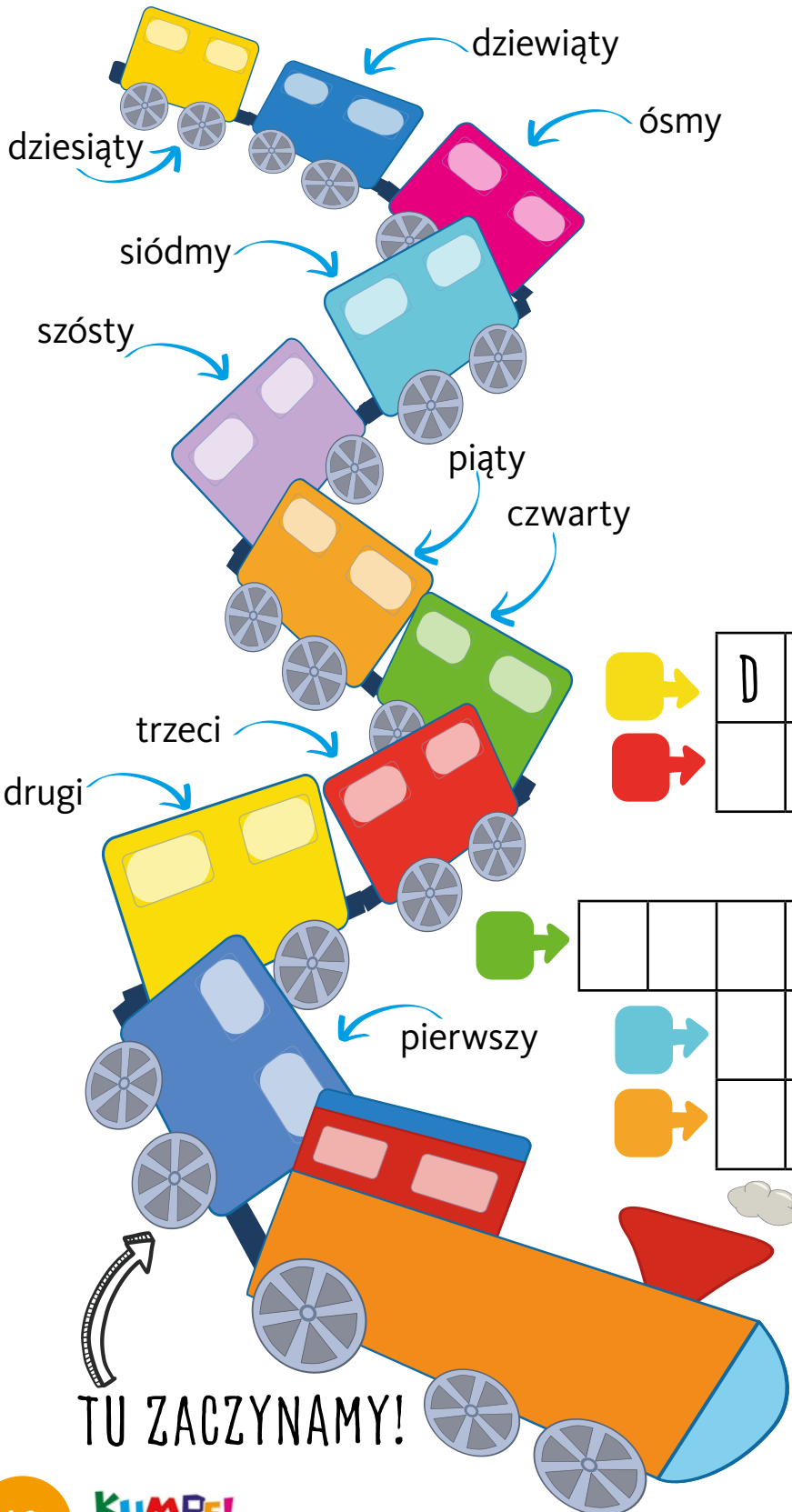
Czyżby ktoś zranił ptaszka? O nie!
Ranny ptaszek to po prostu ktoś, kto
lubi bardzo wczesnie wstawać. Czy
ty jesteś takim rannym ptaszkiem?
Chętnie wstajesz rano do szkoły?

Który z kolei?

Pierwszy, drugi, trzeci, a może dziesiąty... Sprawdźmy!

Odczytaj wyrazy podane przy wagonikach.

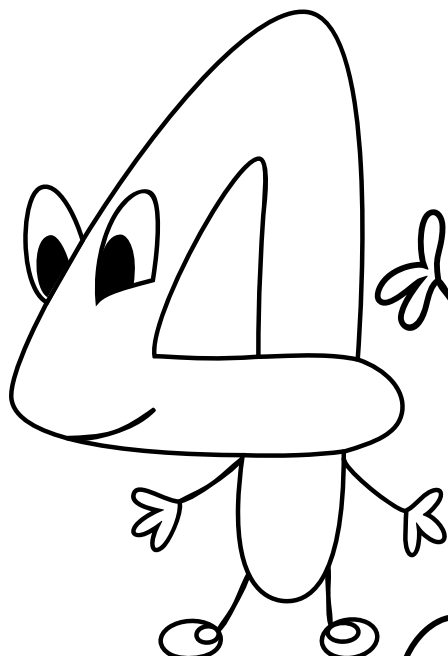
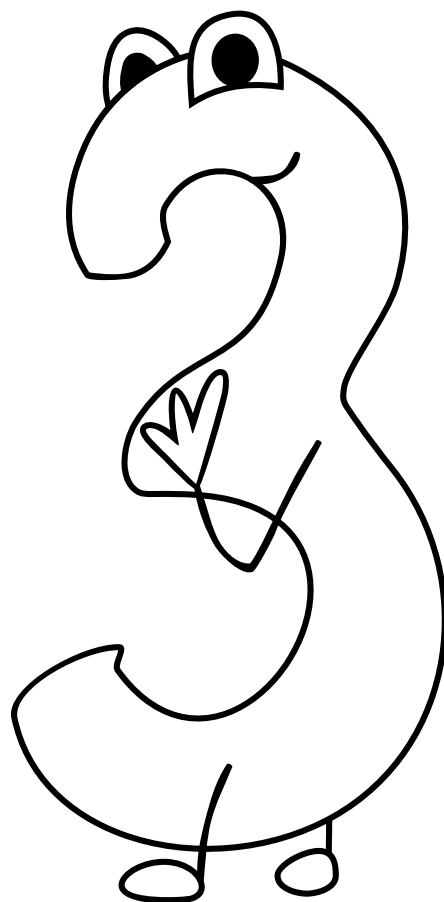
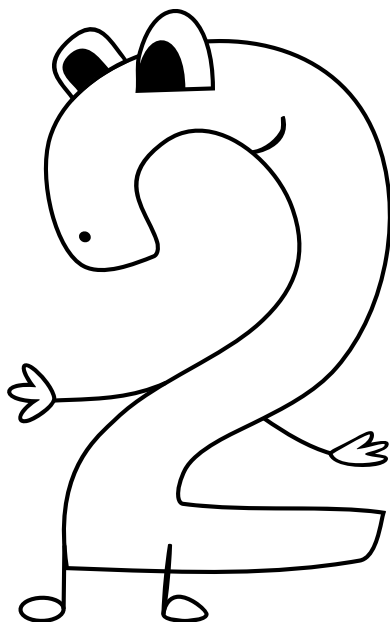
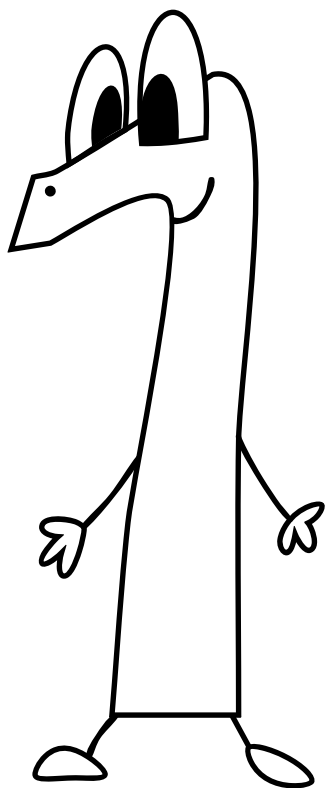
Rozwiąż krzyżówkę.

Wpisz, który wagonik ma podany kolor.

						L	
	D	R	U	G	I		

Wesołe cyferki trzeba pokolorować.

Pierwszą na żółto, drugą na czerwono, trzecią w paski jak u zebry, czwartą na brązowo, piątą niech będzie różowa w niebieskie kropki, a szóstą zielona jak żabka.

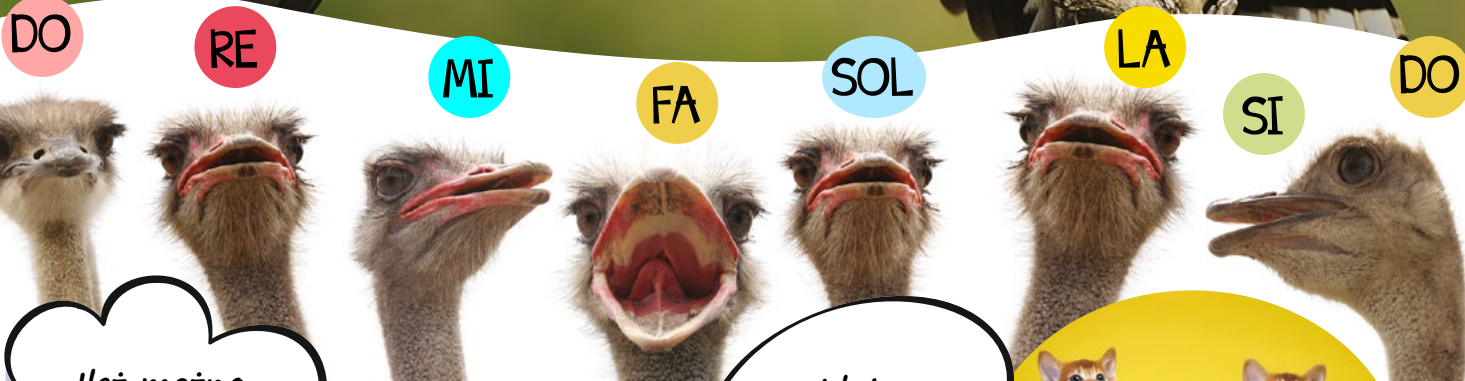

ZNASZ JAKIŚ FAJNY ŻART?

Poproś o pomoc starsze
rodzeństwo, rodziców... i przyslijcie
żart e-mailem na adres redakcji:
redakcja@kumpel.com.pl
(w temacie: ŻART).
Najśmieszniejsze żarty będziemy
publikować w kolejnych numerach
„Kumpla dla Polonii”.

Ślimak, ślimak,
pokaż rogi!
Dudek, dudek,
pokaż czubek!

Ileż można
skakać?
Czas na
relaksik.

Idą!
Chowamy się!

Czy zebra
jest czarna
w białe paski,
czy biała
w czarne
paski?

Chyba wezmę udział w konkursie piękności...

Skończyłem z praniem!
Od dzisiaj poświęcam się muzyce.
Szop pracz gitarzysty

Myślałem, że latanie jest prostsze.
Aaa, ratunku!

Czarna krowa w kropki bordo, metta trawę...
Hm, widział ktoś taką krowę?!
To jakaś ściema.

1 raz, i dwa, i trzy...
robimy skłony! Do prawej
nóżki, do lewej nóżki!
Nie objąć się!

GÓRY, ach te GÓRY!

Skąd się wzięły góry?

Powstanie wielu pasm górskich spowodowały ruchy tak zwanych płyt tektonicznych, z których zbudowana jest Ziemia. Nachodzą one na siebie z ogromną siłą. Gdy naciskają za mocno, skorupa ziemską pęka i coś się zaczyna zapadać, a coś się wypiętrza (czyli wznosi do góry).

Oczywiście trwa to wiele, wiele lat. W ten sposób powstały na przykład góry Karpaty.

Góry mogą powstawać też w inny sposób. Kiedy wulkany wybuchają, wydostaje się z nich lava. Kiedy lava zastyga, tworzy warstwę skalną. Tak właśnie powstają góry.

Góry wulkaniczne są też w Polsce, np. Góra Świętej Anny na Wyżynie Śląskiej.

Oto Święty Krzyż, inaczej Łysa Góra – szczyt w Górach Świętokrzyskich.

1. Poznajemy polskie góry!

Sudety to góry, w których możemy wyróżnić kilka pasm górskich rozdzielonych głębokimi przełęczami.

Najwyższym pasmem Sudetów są **Karkonosze**.

Inne znane pasma Sudetów to **Góry Izerskie**, **Góry Sowie** oraz **Góry Stołowe**.

2.

Do **Karpat** zaliczamy między innymi **Beskidy**, **Pieniny** oraz **Bieszczady**. Częścią Karpat są również **Tatry** – jedyne w Polsce góry wysokie. Tu znajduje się najwyższy szczyt w Polsce – **Rysy**.

Rysy mają wysokość 2499 metrów nad poziomem morza.

3.

Dlaczego Góry Świętokrzyskie są najniższymi górami w Polsce?

Bo się zniszczyły! Naprawdę! To najstarsze góry w Polsce. Kilukrotnie ulegały wypiętrzaniu (czyli „rosły w górę”), niszczeniu (np. przez lodowiec) i zalewaniu.

Nawet najtwardsze skały, z których zbudowane są Góry Świętokrzyskie, były rozsadzane przez zamarzającą w ich szczelinach wodę. Tak powstały głazy o ostrych krawędziach – **gołoborza**, które możemy oglądać na przykład na zboczach podczas spaceru na Święty Krzyż.

TRUDNE SŁOWA

PASMO GÓRSKIE

– grupa gór położonych jedna za drugą.

PRZEŁĘCZ – to takie obniżenie, zagłębienie między dwiema sąsiadującymi górami.

Kto mieszka w Polsce?

Zadanie 1.

Podpisz nazwami z ramki 10 zwierząt, które żyją w Polsce.

jeleń, dzik,
sowa,
wiewiórka, jeż,
lis, zając, sójka,
bóbr, dzięcioł

Zadanie 2.

Które z tych zwierząt ukryły się na obrazku poniżej?
Otocz ich rysunki w zadaniu powyżej kółkiem.

Zadanie 3.

Połącz ze sobą takie same żubry.

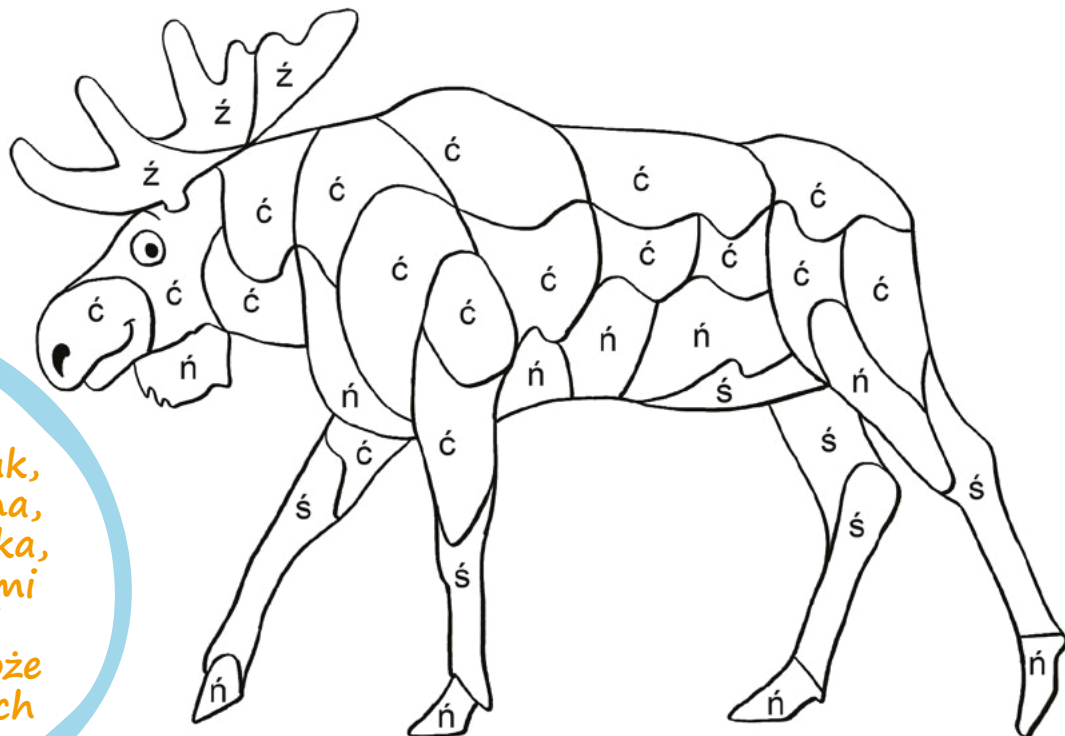
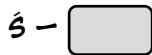

Żubr to największy ssak w Europie, ale i symbol Polski. Na wolności żyje ich w naszym kraju 1800, z czego połowa w Puszczy Białowieskiej. Spójrz na mapę Polski i sprawdź, gdzie znajduje się Puszcza Białowieska.

Zadanie 4.

Pokoloruj łosia zgodnie z kodem i sprawdź, jak wygląda.

Oto łoś. Równie potężny ssak, który uwielbia bagna, mokradła, torfowiska, tereny nad jeziorami i rzekami. Zwróć uwagę na jego poroże w kształcie szerokich topat.

Kto mieszka w Polsce?

Zadanie 5.

Wpisz „ó” lub „u”, a poznasz kilka ptaków, które mieszkają w Polsce.

k _ k _ tka

wr _ bel

s _ jka

jask _ tka

ciet _ ew

A co to za ptaki?
Też w Polsce można je spotkać.
Wpisz „rz” lub „ż” i poznaj ich nazwy.

_ uraw

JESTEM GIL.
POZNASZ MNIE PO
JASKRAWOCZERWONYM
BRZUSZKU.

Cześć!
Też chcemy się przedstawić.

JESTEM BOCIAN.
PRAWDA, ŻE MNIE
DOBRZE ZNACIE? 😊

JESTEM SKOWRONEK.
MAM ŚMIESZNY CZUBEK
NA GŁOWIE – TAKIE
NASTROSZONE PIÓRKA.

JESTEM CZAPLA.
MAM DŁUGI, ŻÓŁTY
DZIÓB I OZDOBNE
PIÓRKA Z TYŁU
GŁOWY.

Zadanie 6.

Znajdź 10 różnic pomiędzy obrazkami.

Ryś to krewniak kotów domowych. Obok wilka i niedźwiedzia to największy drapieżnik występujący w Polsce.

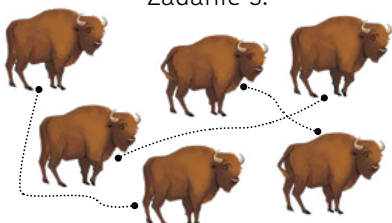
Ryś ma charakterystyczne pędzelki na uszach. Nietatwo go spotkać, bo jest mistrzem ukrywania się i lubi wędrować.

ODPOWIEDZI DO ZADAŃ

Zadanie 1. i 2.

Zadanie 3.

Zadanie 4.

Zadanie 5.

kukułka, wróbel, sójka, jaskółka, cietrzew, żuraw

Zadanie 6.

Polskie wojsko

Popatrzcie na dzieła malarzy prezentujące nam dawne polskie wojsko. Zauważcie, że żołnierze służyli albo na koniach, albo w piechocie, czyli walczyli na swoich nogach. Stąd też najprostsze rozróżnienie dawnych sił zbrojnych na jazdę i piechotę.

JAZDA KONNA (inaczej: konnica albo kawaleria)

Zanim wynaleziono samochody, najszybciej można było przemieszczać się dzięki koniom. Jeśli wojownicy dosiadali konia w dość lekkim „umundurowaniu”, takie oddziały na koniach nazywano **jazdą lekką**. A gdy zakładali ciężkie zbroje, tworzyli **jazdę ciężką**.

Lekkie uzbrojenie zapewniało większą szybkość, co było przydatne na przykład w czasie

zwiadów i rozpoznań – łatwiej bowiem podjechać pod obóz wroga, podejrzeć, co tam się szykuje, i szybko zawrócić czy uciec do swoich oddziałów. Nie byłoby to możliwe dla jeźdźców w ciężkiej zbroi. Za to ci, jak natarli na wroga, to nikt nie był ich w stanie zatrzymać. Pod warunkiem że szarżowali* na otwartym polu. Walka na terenach podmokłych, bagiennych czy leśnych dla ciężkiej jazdy kończyła się klęską.

TRUDNE SŁOWO

***SZARŻOWAĆ**
– napierać, atakować.

Towarzysz pancerny
według malarza Józefa Brandta

Ułani

Lekko uzbrojeni, ale elegancko ubrani, w czapkach, które nazywają się „rogatywki”, na wyszkolonych do walki koniach. To o nich śpiewano w wielu piosenkach.

Przybyli ułani pod okienko, (x2)

Pukają, wołają: – Puść, panienko! (x2)

Słowa: Feliks Gwiżdż (muzyka ludowa)

Juliusz Kossak, „Szarża ułanów poznańskich w bitwie pod Rajgrodem (1831)”

Husaria to wielka duma polskiego wojska. Husarzy – w bogato wyposażonych ciężkich zbrojach ozdobionych pióropuszcami – dosiadali silnych koni i zwyciężali większość bitew. Przeciętny husarz wraz z uzbrojeniem ważył ponad 100 kg! Niełatwo było o konia, który uniósłby taki ciężar, ale i niełatwo było zostać husarzem, bo jego wyposażenie kosztowało fortunę.

„Atak husarii”,
obraz Aleksandra Orłowskiego

PIECHOTA (inaczej: piechurzy)

To wojsko, które kiedyś przemieszczało się i walczyło pieszo.

Wojciech Kossak,
„Olszynka
Grochowska”

*Nie noszą lampasów, lecz szary ich strój,
Nie noszą ni srebra, ni złota,
Lecz w pierwszym szeregu podąża na bój,
Piechota, ta szara piechota.*

*Maszerują strzelcy, maszerują,
Karabiny błyszczą, szary strój,
A przed nimi drzewce salutują,
Bo za naszą Polskę idą w bój!*

Muzyka i słowa: Leon Łuskino
i Bolesław Lubicz-Zahorski

Kosynierzy

Kosynierami nazywano oddziały wojska pieszego złożone z chłopów (dziś powiedzielibyśmy rolników lub farmerów). Ich narzędziem pracy i walki były kosy. U boku słynnego wodza, Tadeusza Kościuszki, 320 kosynierów ruszyło pod Racławicami na rosyjskie armaty. Zrobili to tak odważnie i szybko, że dzięki nim udało się pokonać Rosjan.

Kosynierzy przed bitwą na obrazie Józefa Chełmońskiego

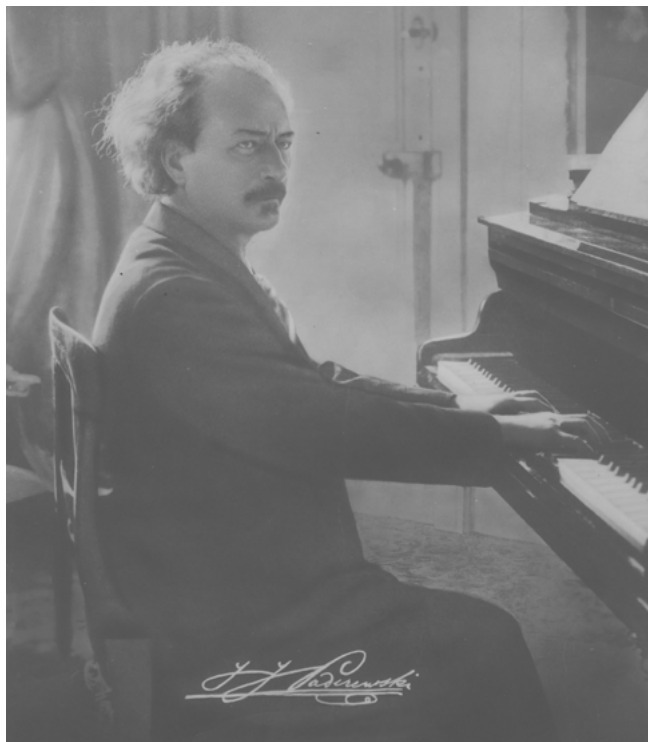
Opracowała Renata Jarecka.

Narodowy Dzień Zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego

Od tego roku w Polsce będzie obchodzone nowe święto państwowe. Przypada tuż po świętach Bożego Narodzenia, czyli 27 grudnia.

W 1918 roku Polska odzyskała niepodległość. Po 123 latach znowu pojawiła się na mapach świata. Jednak nie wszystkie jej dawne ziemie znalazły się w obrębie nowo powstałego państwa. Na przykład poza granicami Polski znalazła się Wielkopolska.

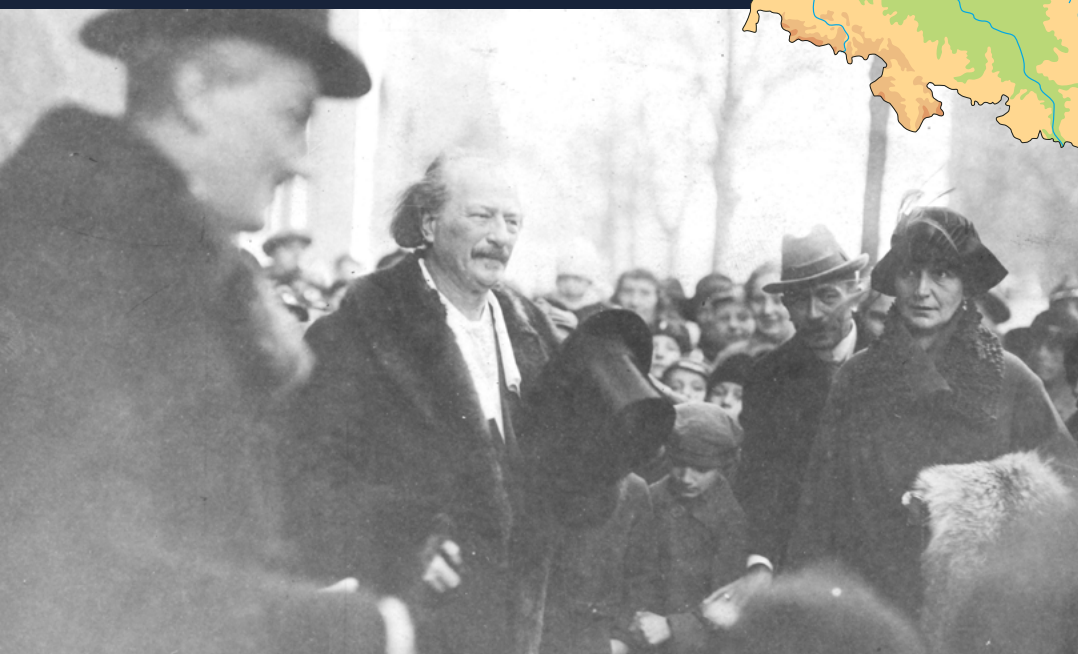
Powstanie wielkopolskie wybuchło 27 grudnia 1918 roku w Poznaniu.

W tym czasie przebywał w mieście powracający do Polski, wybitny pianista i polityk, Ignacy Jan Paderewski. Był on jednym z działaczy, którzy starali się, by Polska odzyskała niepodległość.

Ignacy Jan Paderewski przybył do Poznania 26 grudnia. Został bardzo gorąco powitany. Wygłosił przemówienie do swoich rodaków licznie zgromadzonych przed hotelem Bazar. Następnego dnia swoją paradę wojskową urządzili Niemcy. Zrywano polskie flagi, napadano na polskie instytucje. Doszło do zamieszek, w wyniku których wywiązała się walka. Wybuchło powstanie wielkopolskie.

Ignacy Jan Paderewski – polski pianista, kompozytor, polityk. Był jedną z tych osób, dzięki którym doszło do odzyskania niepodległości przez Polskę. Dlatego mówimy o nim: „działacz niepodległościowy”.

Powstańcy w krótkim czasie opanowali dużą część Wielkopolski. Powstanie zakończyło się 16 lutego 1919 roku rozejmem. **Polacy odnieśli sukces! Dzięki temu zwycięstwu kilka miesięcy później do Polski powróciła prawie cała Wielkopolska.**

Ignacy Jan Paderewski
w Poznaniu,
27 grudnia 1918 roku

Wielkopolska to kraina w środkowej i zachodniej Polsce.

TRUDNE SŁOWO

POWSTANIE

– zbrojne wystąpienie ludności przeciw dotychczasowej władzy.

MOJE LICZBY

Moje imię i nazwisko

Moje imię ma liter.

Moje nazwisko ma liter.

Mam lat...

NARYSUJ NA TORCIE TYLE ŚWIECZEK, ILE MASZ LAT.

Wpisz miesiąc swoich urodzin.

Zaznacz dzień swoich urodzin.

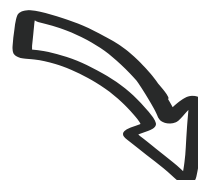
Wpisz rok swoich urodzin.

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Chodzę do klasy

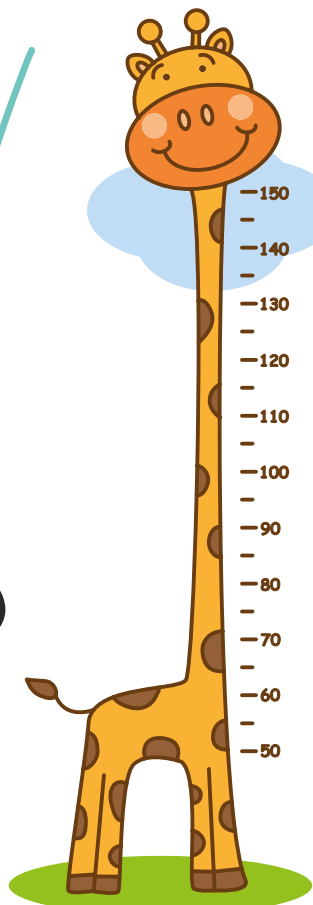
Mój numer
w dzienniku
to

Rozmiar mojego
buta to

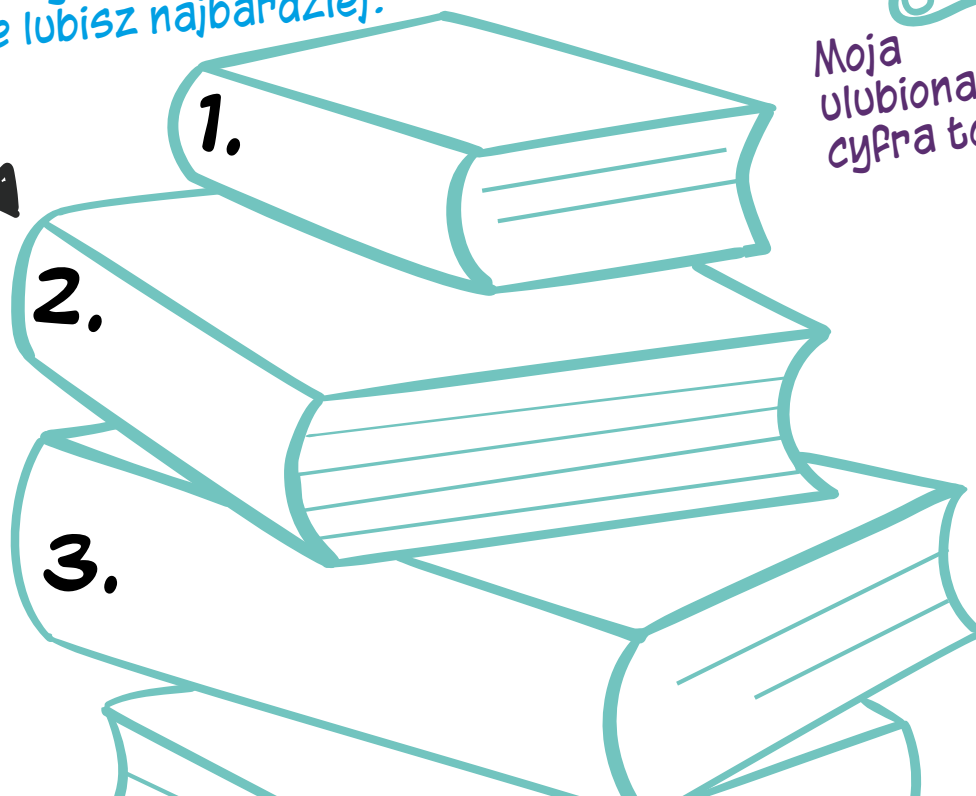
Brakuje mi
zębów!

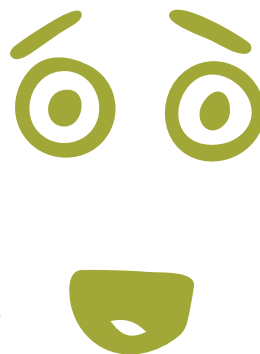
Mam
centymetrów
wzrostu.

Wpisz tytuły 3 książek,
które lubisz najbardziej.

Moja
ulubiona
cyfra to

Z czym wam się kojarzy Puszcza Białowieska? Z żubrami?! Bardzo dobrze. Ale tym razem udamy się tam z Tarmosią, małą borsuczką.

Książkę Tomasza Samojlika czyta się jednym tchem, bo to nie tylko skrzęca humorem historia, ale i piękna i mądra opowieść o tolerancji i sąsiedzkiej pomocy.

W Puszczy źle się dzieje. Człowiek wycina drzewa, las się kurczy i wiele zwierząt jest zmuszonych opuścić swoje jamy, nory i kryjówki... Zwierzaki walczą o przetrwanie i bezpieczeństwo własnych dzieci. Tymczasem pewna lisiца naprawdę pilnie potrzebuje swojego kąta, bo właśnie mają się urodzić jej maleństwa. Trafia na borsucze terytorium, ale tata Tarmosi przepędza ją. Mała borsuczka nie rozumie jego postępowania, a że żal jej lisicy – zdradza jej w tajemnicy lokalizację opuszczonej borsuczej nory. Co z tego wszystkiego wyniknie, dowiedzie się z książki.

Dużo jest w tej książce ciekawostek przyrodniczych. Wiecie, że borsuki to jedne z najczystszych zwierząt – robią specjalne toalety, gdzie załatwiają swoje potrzeby. A mieszkania tych zwierzaków to ogromne podziemne nory i korytarze z wieloma wyjściami.

Książkę poleca Maja Kupiszewska – autorka bloga

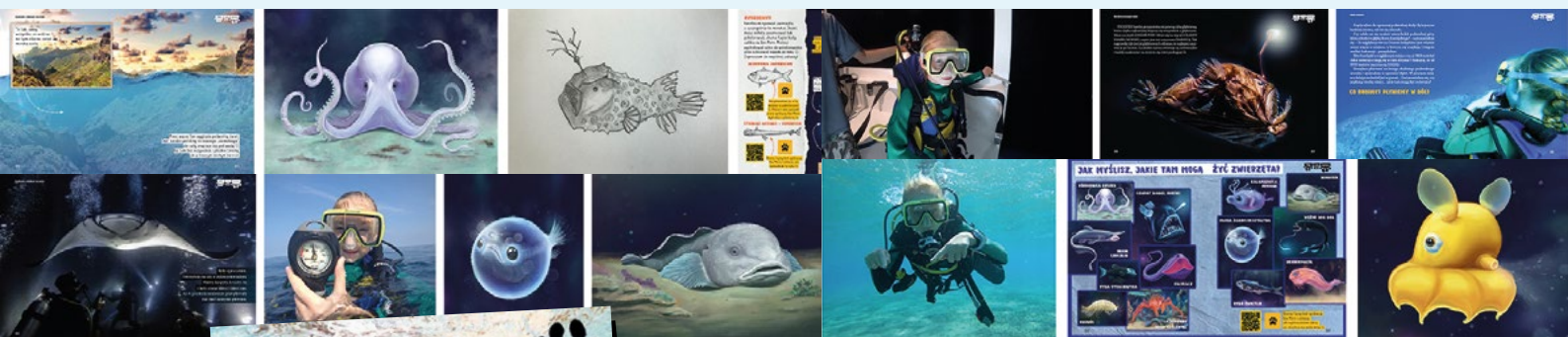

Fot. VladisChern, Kapitosh, Olga Beliaeva, Liliya Butenko /Shutterstock.com, materiały prasowe, archiwum prywatne

Miłośnicy przygód Neli Małej Reporterki nie mogą się nudzić!

Tym razem udajemy się do najdalszych zakątków mórz i oceanów. Razem z Nela poznamy niezwykle morskie stworzenia żyjące nie tylko na rafach, ale też w niezbadanych morskich głębinach. Poszukamy wampirzyc piekielnych, krabów yeti i żelaznych ślimaków głębinowych, które naprawdę mają muszlę z żelaza!

„Nurkując, zastanawiam się zawsze, co może być jeszcze niżej i niżej”
– mówi Nela.

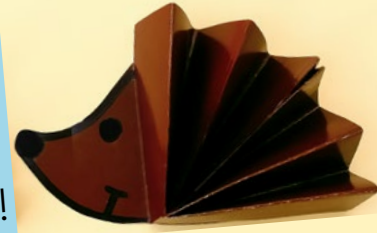
„Nela i wyprawa w morskie głębiny”

Autor: **Nela Mała Reporterka**
Wydawnictwo: Willson Media

W książce znajdziecie też mapy dna morskiego. Bo, jak się okazuje, wcale nie jest ono płaskie. Są tam podwodne góry, doliny, wulkany, a nawet podwodne morskie jeziora, czyli woda w wodzie. Jedno z nich znajduje się na dnie Morza Czerwonego.

JEŻ

Mieszka w Polsce i może zamieszkać u ciebie!

W tym numerze poznaliśmy już wiele zwierząt, które można spotkać w Polsce. Jednym z nich jest jeż. Możesz go w łatwy sposób zrobić z kartki papieru kolorowego.

CO BĘDZIE CI POTRZEBNE?

CIEKAWOSTKI O JEŻU!

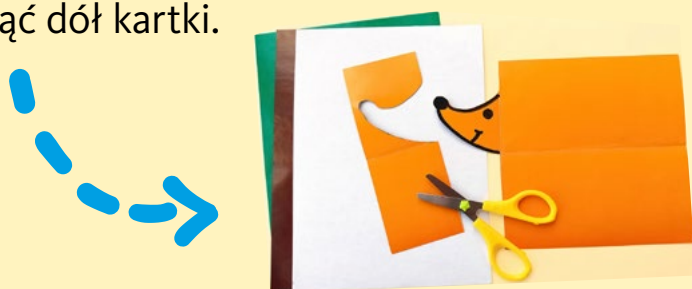
- Kilka kartek papieru kolorowego (w wybranych przez ciebie kolorach)
- Czarny flamaster
- Klej do papieru
- Nożyczki

Jeża można spotkać w lasach liściastych, parkach, zagajnikach czy nawet w przydomowych ogródkach. Jego wierzch pokrywają szarobrunatne kolce, a brzuch białoszare futerko. Ma małe oczy i krótkie, zaokrąglone uszy. Do tego króciutki, dwucentymetrowy ogonek.

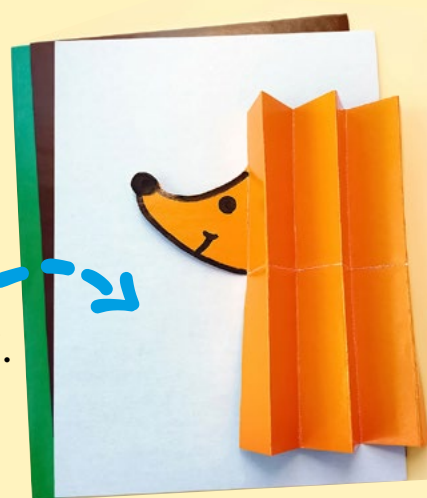
Co wyróżnia jeża? Kolce. Na jego małym ciele można doliczyć się od 6000 do 8000 szpilek długości około 2 centymetrów. Jeż, gdy czuje się zagrożony, potrafi nastroszyć kolce i jednocześnie zwinąć się w kłębek.

JAK TO SIĘ ROBI?

1. Zegnij kartkę na pół wzdłuż. Wyprostuj.
2. Zagnij kawałek kartki (około $\frac{1}{3}$) z przodu w poprzek. Wyprostuj.
3. Narysuj buźkę jeża – spójrz na wzór obok. Zwróć uwagę, by głowa zwierzaka zmieściła się na górze kartki, w tym prostokącie, który powstał w wyniku zaginania kartki.
4. Wytnij narysowaną buźkę. Zobacz, jak odciąć dół kartki.

5. Złóż w harmonijkę pozostałą część kartki.

6. Zegnij harmonijkę na pół i sklej końcówki.

7. Jeden język gotowy.

Możesz zrobić jeszcze języki w innych kolorach, żeby twój malec nie czuł się samotny.

DOBREJ ZABAWY!

NAPISZCIE O SOBIE.

○ O swoich zainteresowaniach, o ulubionych książkach, piosenkach czy filmach.

○ Opowiedzcie też o tym, jak uczycie się języka polskiego, czy chodzicie do polonijnej szkoły. Powiedzcie nam, co w Polsce podoba Wam się najbardziej.

Czekamy też na zdjęcia, na których będziecie Wy oraz Wasze ukochane zwierzaki, kolekcje, przytulanki... Możecie dołączyć pozdrowienia dla rodzinki, przyjaciół, kolegów, a może kogoś bliskiego z Polski.
CHCEMY WAS POZNAĆ!

Poproście rodziców o pomoc i przyślijcie wszystko e-mailem na adres: redakcja@kumpel.com.pl (w temacie: POZNAJEMY SIĘ).

Witam wszystkich czytelników!

Mam na imię Aleksander. Urodziłem się i mieszkam w Belgii. Mam 6 lat. Na co dzień uczę się w belgijskiej szkole podstawowej De Boomgaard, eerste leerjaar (czyli klasa pierwsza). Chodzę też, już drugi rok, do polskiej szkoły EduGandawa w Gent. Bardzo lubię zajęcia w tej szkole. Nie tak dawno brałem udział w ślubowaniu pierwszoklasistów.

Kolekcja medali, które zdobyłem.

Ślubowanie na pierwszaka w polskiej szkole EduGandawa.

Mam brata Franciszka, z którym lubię spędzać czas. Uwielbiam tańczyć. Miałem przyjemność wystąpić w teledysku naszej polskiej szkoły pt. „Superhero”, a także dostałem w belgijskiej szkole medal dla najlepszego tancerza. Lubię też rysować, pomagać мамie w kuchni, biegać, jeździć na rowerze i czytać książki z pomocą mamy. Bardzo podobają mi się te z serii „Magiczne drzewo” – polecam wszystkim!

Zdjęcie z moim bratem Franciszkiem. Będziemy pomagać мамie w kuchni.😊

Jestem dwujęzyczny – to fajnie, bo mogę rozmawiać z wieloma osobami. Lubię oba języki, w których mówię. Uczę się też języka angielskiego.

Moim wielkim marzeniem jest lot balonem.

Konkurs w bieganiu w belgijskiej szkole. Zdobyłem 3. miejsce w kategorii klas pierwszych.

Moje najnowsze rysunki.

Pozdrawiam moją rodzinę z Polski, moją panią Anię z polskiej szkoły, czytelników i redakcję „Kumpla dla Polonii”.

Witamy w EduGandawie, pierwszej polonijnej szkole w belgijskiej Gandawie!

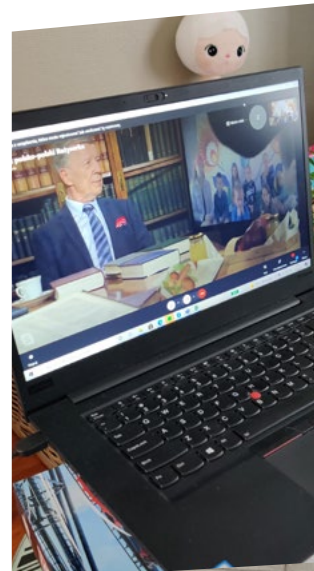
U nas każdy uczeń, ten mały i ten większy, wie, że jest fantastyczny. Dlaczego? Bo jest na drodze do dwujęzyczności lub wielojęzyczności.

Polska Szkoła EduGandawa od 5 lat oferuje sobotnie spotkania lekcyjne, gdzie pod czujnym okiem nauczycieli i pedagogów dzieci doskonaliły swoje umiejętności językowe.

Jeszcze przed uroczystym rozpoczęciem roku szkolnego 2021/2022 mieliśmy bardzo interesujące spotkanie, bo z samym profesorem Janem Miodkiem. Dzieci dowiedziały się na przykład, co znaczy pleść trzy po trzy. 😊

Oczywiście naszą tradycją jest już uroczyste pasowanie na przedszkolaka i pierwszoklasistę, kiedy to smyki dumnie ślubują i uroczyste zostają włączone w poczet uczniów naszej szkoły.

Co roku wielkim świętem naszej szkoły jest Polonijny Dzień Dwujęzyczności. W tym roku w każdej klasie były łamigłówki, zagadki, krzyżówki oraz gry ruchowe w języku polskim, niderlandzkim i francuskim.

Za nami szereg konkursów i występów artystycznych. Ostatnim dużym przedsięwzięciem było przyłączenie się do wydarzenia „Tropem Wilczym, czyli Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych”. Pojechalismy do Domu Polskiego w Comblain-la-Tour. Nikt nie krył wzruszenia po tych występach.

Naszą szkołę odwiedził niedawno krasnal Huba. Pokazał dzieciom, jak wygląda życie w lesie. Scenariusz do spektaklu „Krasnal Huba i leśny internet” stworzyła jedna z nauczycielek w naszej szkole – pani Karolina Kruszka. W rolach głównych wystąpiły również panie nauczycielki i zrobiły to superprofesjonalnie. Brawom, uśmiechom i zachwytom nie było końca.

Z okazji andrzejek mieliśmy okazję do świetnej zabawy z wróżbami. „Na Świętego Andrzeja błyska pannom nadzieja”, „Której but na progu stanie – pierwsza panna na wydanie” – to tylko niektóre ludowe powiedzenia, o których mówiliśmy.

ZAPRASZAMY NA NASZĄ STRONĘ INTERNETOWĄ, NASZ KANAŁ YT ORAZ NA NASZE PROFILE SPOŁECZNOŚCIOWE:
WWW.SZKOLA.EDUGANDAWA.BE
WWW.FACEBOOK.COM/EDUGANDAWA
WWW.INSTAGRAM.COM/EDUGANDAWA

Dyrektorem szkoły jest pani Kamila Janiszewska, której bardzo dziękujemy za pomoc przy tworzeniu materiału.

Konkurs plastyczny pt. „Ozdoba choinkowa – Święta Bożego Narodzenia 2021 w Irlandii Północnej”

Konkurs ogłosił Konsulat
Generalny RP w Belfaście.
Do udziału zaproszone są
dzieci i młodzież do 15. roku
życia mieszkający w Irlandii
Północnej.

Prace plastyczne należy przesyłać
na adres Konsulatu Generalnego RP
w Belfaście do 13 grudnia 2021 roku.

Regulamin: www.gov.pl/wielkabrytania

Ruszyła XIII edycja konkursu „BYĆ POLAKIEM”!

Konkurs skierowany jest do dzieci i młodzieży polonijnej oraz dzieci Polaków mieszkających poza granicami Polski, w wieku 6–22 lat, pod warunkiem że są uczniami lub studentami.

TEMATYKA prac jest różna w poszczególnych kategoriach wiekowych:

I: 6–9 lat, prace plastyczne – Poczta z Polski, jaką chcesz otrzymać lub wysłać

II: 10–13 lat, prace literackie – Historia mojej rodziny

III: 14–16 lat, prace literackie – Spotkanie z Polakiem, który jest dla mnie wzorem, bohaterem, idolem

IV: 17–22 lat, prace literackie – Jestem Polką, Polakiem, ale też obywatelem świata

V: 10–22 lat, filmy – Czy jest w Twoim otoczeniu Ambasador polskości? A może Ty nim jesteś?

Prace należy przesyłać zgodnie z regulaminem do 20 marca 2022 roku.

CZEKAJĄ NAGRODY:

- udział w Gali XIII edycji Konkursu, która odbędzie się 2 sierpnia 2022 roku o godz. 14.00 w Zamku Królewskim w Warszawie, pl. Zamkowy 4
- oraz
- grupa I: nagrody rzeczowe, dyplomy,
- grupy II–V: pobyt edukacyjny w Polsce – lipiec/sierpień 2022 roku (w miarę posiadanych środków finansowych), nagrody rzeczowe, dyplomy.

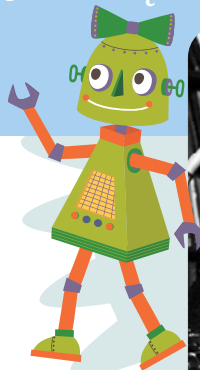
Wyniki Konkursu zostaną ogłoszone na Facebooku i na stronie internetowej konkursu www.bycpolakiem.pl do 15 maja 2022 roku.

Regulamin i szczegóły na FB:
[@KonkursBycPolakiem](https://www.facebook.com/KonkursBycPolakiem)

STANISŁAW LEM

Żył w latach: 1921–2006

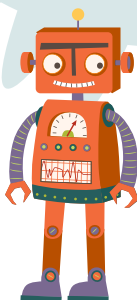
Był: pisarzem, najwybitniejszym przedstawicielem polskiej fantastyki. Jego książki przetłumaczono na ponad 40 języków, a jego nazwiskiem nazwano planetoidę oraz pierwszego polskiego satelitę naukowego.

Stanisław Lem urodził się najprawdopodobniej 13 września 1921 roku, ale do aktu urodzenia wpisano datę 12 września, aby uniknąć pecha (niektórzy uważają trzynastkę za pechową liczbę). W tym roku świętowaliśmy 100. rocznicę urodzin pisarza.

Co trzeba o nim wiedzieć?

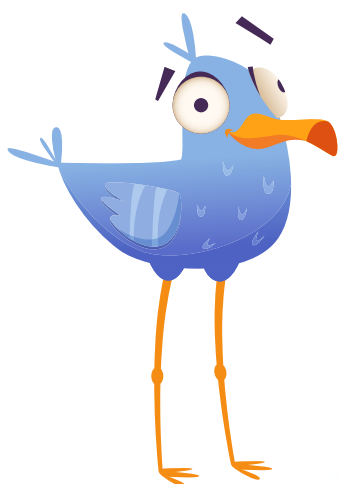
Stanisław Lem już wiele lat temu powołał do życia niezwykły świat. Jego Cyberiada istnieje w nieokreślonych, bajkowych czasach. Są tam królestwa, rycerze, księżniczki, a nawet smoki. Ale są też roboty! To główni bohaterowie opowieści – Trurl i Klapaucjusz, genialni i dzielni konstruktorzy. Potrafią skonstruować wszystko, czego zapragną. Mogą nawet przesuwać gwiazdy na niebie. Kiedy nie są zajęci budową nowych mechanizmów, podróżują po Wszechświecie i pomagają potrzebującym. Opowieści Stanisława Lema to niezwykle podróże kosmiczne, ale i fantastyczne maszyny oraz urządzenia przyszłości.

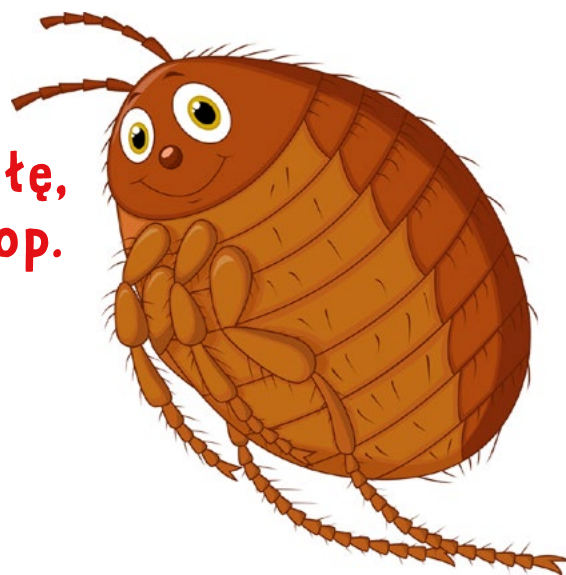
SPRÓBUJ WYPOWIEDZIEĆ TE ŁAMAŃCE JĘZYKOWE.
NAJPIERW POWOLI, A POTEM SZYBCIEJ. DOBREJ ZABAWY! 😊

Czy Tata czyta cytaty z Tacyta.

WPADŁ PTAK DO
WYTAPETOWANEGO
POKOJU.

Chtop pcha pchtę,
pchtę pcha chtop.

Czy rak trzyma
w szczypcach strzęp
szczawiu, czy trzy części
trzciny?

